

Unge på udveksling i udlandet 2004/05

Opsamling på unges evalueringer af deres udvekslingsophold i udlandet gennemført i skoleåret 2004/05.

Resume

Undervisningsministeriet indførte i 2003 en tilskudsordning til unge der tager et udvekslingsophold i udlandet, arrangeret af udvekslingsorganisationer, der er godkendt af ministeriet. Grundlaget for ordningen er Bekendtgørelse om tilskud til udvekslingsophold for unge under 18 år (senest revideret udgave: bkg. nr. 1478 af 20. december 2004).

Formålet med ordningen er at styrke unges faglige, personlige og interkulturelle kompetencer gennem et udvekslingsophold i udlandet.

CIRIUS administrerer ordningen og står for godkendelse af udvekslingsorganisationerne.

CIRIUS modtager ansøgninger fra de unge om tilskud og i forbindelse med udbetalingen modtager CIRIUS en kort evaluering fra den unge. I skoleåret 2004/05 har 788 unge modtaget tilskud, og heraf 17 på vinterafgang, dvs. at de først afslutter deres ophold omkring årsskiftet 2005/06.

CIRIUS har modtaget 667 evalueringer, hvilket svarer til 85 % af de 771 mulige.

Der blev gennemført en lignende evaluering for skoleåret 2003/04 hvor i alt 481 unge modtog tilskud, heraf udfyldte 38 % af de unge evalueringen.

Den væsentlige højere svarprocent i 2004/05 skyldes at CIRIUS har valgt at gøre tilskuddets restbetaling afhængig af udfyldelse af evalueringen.

De unge har givet en bedømmelse af kvaliteten af organisationens arbejde såvel forud for afrejsen som under opholdet. De unge har vurderet disse emner ud fra en række kvantificerbare svarkategorier samtidig med at de har kunnet give uddybende kommentarer for hvert enkelt spørgsmål. Afslutningsvist er de unge blevet bedt om en kvalitativ uddybning af deres eget udbytte fagligt, personligt og sprogligt.

Beskrivelserne fra de unge af deres faglige, sproglige og personlige udbytte understreger det store udbytte de har fået af deres ophold. Sammenfattende har de fået en øget indsigt i andre kulturer og dermed øget deres opfattelse af dem selv som Verdensborgere. De beskriver hvorledes de er modnet, er blevet selvstændige og har udfordret sig selv på måder, som ikke havde været oplagt for dem, hvis de ikke var taget på udvekslingsophold.

Fagligt set beretter flere af de unge hvordan de har fået styrket deres faglige baggrund indenfor naturvidenskabelige og samfundsrelaterede fag. Flere beskriver hvorledes de har oplevet en øget motivation og afklaring til at fortsætte deres uddannelsesforløb i Danmark efter hjemkomsten. De beskriver hvordan de har lært nye metoder til at tilegne sig viden og til at forberede sig til undervisningen. Metoder som de allerede nu fastholder i deres videre undervisningsforløb.

Sprogligt har de fleste unge beskrevet hvordan de har tilegnet sig øgede sprogkundskaber, samt hvordan det har styrket deres selvtillid og selvværd. I forhold til det samlede antal rejste 82,3 % unge til engelsktalende lande (63% til USA, resten til New Zealand, Australien, Hong Kong, Canada, England og Sydafrika). Som øvrige sprog nævnes spansk, portugisisk, fransk, japansk. Desuden har flere tilegnet sig lokale sprog som maori, catalansk og afrikaans. De fleste har tilegnet sig deres sprogkundskaber så hurtigt at de reelt har kunnet følge med i undervisningen, mens enkelte sprog har været sværere at lære.

Alle unge har gennemført et skoleophold med fuldtidsundervisning og langt de fleste bekræfter at de har modtaget et bevis/dokument for gennemført skolegang. Det er dog kun ca. 4 % af det samlede antal unge, som har fået godskrevet/anerkendt dele eller hele uddannelsesforløbet i det danske uddannelsessystem. Enkelte beretter at de oplever at udvekslingsopholdet har sikret dem optagelse på en gymnasial uddannelse.

De unges samlede vurdering af kvaliteten af udvekslingsorganisationernes arbejde viser en vis variation i de unges tilfredshed. I forhold til enkelte organisationer er mere end 90 % af de unge tilfredse, mens for enkelte andre organisationer ligger tilfredsheden på 58 %. Besvarelsene viser at utilfredsheden oftest er forbundet med udvælgelsen og godkendelsen af værtsfamilierne, samt at støtten lokalt undervejs i forløbet ikke er tilstrækkeligt for de unge.

Tilfredsheden er størst i forhold til Rotary, Youth for Understanding og AFS Interkultur, mens andelen af utilfredse unge er størst blandt dem der er rejst med EF High School Year og STS High School.

1. Baggrund for undersøgelsens resultater

CIRIUS har gennemført en online-baseret evaluering blandt de unge der modtog tilskud til et udvekslingsophold i skoleåret 2004/05.

I skoleåret 2004/05 har i alt 788 modtaget tilskud fra CIRIUS til deres udvekslingsophold. Heraf er 17 på vinterafrejse, hvilket betyder at de endnu ikke er blevet bedt om at gennemføre en evaluering, da deres udvekslingsophold først afsluttes med udgangen af kalenderåret 2005.

I alt er således 771 unge blevet bedt om at udfylde en online evaluering, heraf har 667 udfyldt evalueringen inden tallene er blevet opgjort til brug for denne statistik, altså er ca. 86 % af det samlede antal unge indregnet i tallene nedenfor. De resterende evalueringer forventes modtaget i løbet af november/december 2005, inkl. evalueringer fra de unge på vinterafrejse.

Der blev stillet i alt 12 spørgsmål med fokus på kvaliteten af organisationens arbejde og de unges eget udbytte. 5 spørgsmål primært om skoledelen var kvantificerbare, 4 spørgsmål om forberedelse og udvælgelse var kvantificerbare med mulighed for uddybende kommentarer og 3 spørgsmål relateret til læringsudbyttet var åbne svarkategorier.

Fordelingen på de forskellige organisationer ser ud som følgende:

Organisation	Antal besvarelser	Besvarelser i forhold til udsendte med tilskud
AFS Interkultur	130	80 %
EF High School	73	83 %
Language Education	74	83 %
Rejsespecialisten	16	84 %
Rotary	142	92 %
STS High School	115	78 %
Youth for Understanding	96	88 %

Tre organisationer har sendt så få unge på udveksling, at organisationerne ikke bliver taget med i statistikken nedenfor. Det drejer sig om Bundgård Rejser, Intersprog og Into Schüleraustausch.

Desuden kan 9 af besvarelsene ikke umiddelbart forbindes til en af organisationerne, da de unge ikke har angivet hvilken organisation de er rejst med.

Desuden 62 kommet tidligere hjem fra deres ophold end planlagt – de er alle blevet bedt om at gennemføre evalueringen. De tidligt hjemvendte unge fordeler sig blandt organisationerne som følgende:

Organisation	Antal tidligt hjemvendte/ samlede antal	Andel af tilskudsberettigede
AFS Interkultur	18/163	11 %
EF High School Year	7/88	8 %
Language Education	8/89	9 %
Rejsespecialisten	1/19	5 %
Rotary	1/155	1 %
STS High School	17/147	12 %
YFU	4/109	4 %

I øvrigt vurderes det at svarprocenten såvel samlet set som i forhold til hver enkelt organisation er så høj at besvarelsene må anses for repræsentative i forhold til gruppen af unge på udvekslingsophold under ordningen i skoleåret 2004/05.

2. Gennemgang af spørgeskemaet

I det følgende findes en oversigt over svarene fra evalueringen målt på hver enkelt organisation.

Spørgsmål 1: Havde din udvekslingsorganisation forberedt dig på dit udvekslingsophold?

Organisation	I meget høj grad	I høj grad	I mindre grad	Slet ikke
AFS Interkultur	46 %	52 %	2 %	0
EF High School	10 %	64 %	21 %	3 %
Language Education	38 %	51 %	7 %	1%
Rejsespecialisten	25 %	69 %	6 %	0
Rotary	66 %	30 %	4 %	0
STS High School	15 %	57 %	26 %	2 %
YFU	38 %	58 %	3 %	0

Generelt udtrykker de unge i evalueringen stor tilfredshed med de forberedelsesmøder, som alle organisationer har inviteret til. De unge kommenterer dog også at det kan være svært at blive forberedt til de følelsesmæssige udfordringer, der opstår under et udvekslingsophold. Nogle af de unge der har rejst med STS High School mener dog at ikke alt det skriftlige materiale de har modtaget har været relevant. De unge angiver, at forberedelsesmøder er væsentlige, især hvis der er mulighed for at møde tidligere udvekslingsstudenter.

Spørgsmål 2: Var din værtsfamilie forberedt på at modtage dig som udvekslingsstudent?

Organisation	I meget høj grad	I høj grad	I mindre grad	Slet ikke
AFS Interkultur	38 %	38 %	24 %	0
EF High School	36 %	34 %	22 %	8 %
Language Education	23 %	42 %	28 %	5 %

Rejsespecialisten	44 %	31 %	12,5 %	12,5 %
Rotary	48 %	40 %	10 %	1 %
STS High School	43 %	27 %	20 %	9 %
YFU	36 %	42 %	18 %	2 %

Vurderingen blandt de unge er relativt enslydende uafhængig af hvilken organisation, de har rejst med. Generelt er 20-30 % af værtsfamilierne ikke tilstrækkeligt forberedt til at modtage en udvekslingsstudent, dog med undtagelse af Rotary, hvor kun 11 % ikke var ordentligt forberedt. Kommentarerne fra de unge varierer fra en negativ oplevelse "(...) følte jeg at jeg kun blev brugt som babysitter for den yngste i familien. Derudover skulle jeg selv betale min mad (...)" til en meget positiv "De var bare så åben for mig helt fra den første dag i lufthavnen. Det var tydeligt at de havde glædet sig mindst ligeså meget som jeg havde gjort til at møde dem." I nogle tilfælde refereres der til at samtalen med organisationen, hvor familien skal godkendes, er blevet gennemført efter den unges ankomst.

Spørgsmål 3: Hvor tilfreds har du været med udvekslingsorganisationens lokale kontaktperson?

Organisation	Meget tilfreds	Tilfreds	Mindre tilfreds	Slet ikke tilfreds
AFS Interkultur	33 %	38 %	16 %	18 %
EF High School	25 %	26 %	36 %	13 %
Language Education	23 %	31 %	26 %	19 %
Rejsespecialisten	56 %	6 %	0	38 %
Rotary	56 %	30 %	10 %	4 %
STS High School	25 %	22 %	21 %	31 %
YFU	35 %	36 %	22 %	6 %

Rotary afviger markant i sammenligning med de øvrige organisationer ved kun at have 14 % der har været mindre tilfreds eller slet ikke tilfreds. Øvrige organisationer har en relativ høj andel af utilfredse unge. Især resultatet vedrørende Language Education Danmark, EF High School, Into og STS er ikke tilfredsstillende da omkring halvdelen af de unge ikke er tilfredse med den lokale kontaktperson.

Det generelle billede fra de unges kommentarer viser at utilfredsheden bunder i manglende kontakt med en lokal kontaktperson, ikke tilstrækkeligt overskud fra kontaktpersonens side til at forholde sig til den unges problemer samt at kontaktpersonen har for tæt tilknytning til værtsfamilien, hvilket ikke giver den unge tryghed i forhold til kontaktpersonen. Enkelte referer til at informationer givet til kontaktpersonen er videregivet til værtsfamilien eller organisationen, uden at den unge har sit tilsagn hertil.

Spørgsmål 4: Hvordan vil du samlet vurdere kvaliteten af den danske udvekslingsorganisations arbejde?

Organisation	Meget god	God	Mindre god	Dårlig
AFS Interkultur	62 %	37 %	0	1 %
EF High School	15 %	44 %	22 %	19 %
Language Education	49 %	31 %	11 %	8 %
Rejsespecialisten	50 %	25 %	19 %	6 %
Rotary	80 %	19 %	1 %	0
STS High School	23 %	35 %	27 %	15 %
YFU	56 %	36 %	4 %	2 %

AFS Interkultur, Rotary og YFU skiller sig ud fra de øvrige organisationer på spørgsmålet om en samlet vurdering af kvaliteten i arbejdet, disse tre har en tilfredshedsprocent på mere end 90, mens de øvrige varierer med en samlet tilfredshed fra 58 % til 80 %. STS og EF scorer tydeligt lavest i den samlede vurdering.

Dette svarer meget til det billede der fremkom efter evalueringen for skoleåret 2003/04.

Også i 2003/04 var der størst tilfredshed med YFU og ATS, mens Rotary ikke sendte unge af sted med tilskud fra ordningen sidste år.

Andelen af tilfredse unge er dog steget en smule for EF High School Year og Language Education Danmark.

Andelen af tilfredse unge hos STS er stabil over de to år.

(Spørgsmålene 5-11 relaterer sig til skolegangen til det individuelle læringsudbytte. Spørgsmålene gennemgås under disse overskrifter efterfølgende).

Spørgsmål 12: Levede opholdet samlet set op til dine forventninger?

Organisation	I meget høj grad	I høj grad	I mindre grad	Slet ikke
AFS Interkultur	52 %	37 %	8 %	2 %
EF High School	44 %	40 %	11 %	5 %
Language Education	45 %	41 %	11 %	3 %
Rejsespecialisten	44 %	38 %	12 %	6 %
Rotary	82 %	15 %	2 %	0
STS High School	42 %	37 %	17 %	3 %
YFU	57 %	32 %	7 %	2 %

97 % af de unge der rejste med Rotary er af den oplevelse at opholdet samlet set levede op til forventningerne. 79 % af de unge der rejste med STS har oplevet at deres forventninger er blevet indfriet. Tallet for de øvrige organisationer ligger på mellem 82 og 89 %.

Skoledelen af opholdet

72 % af de unge har gået på det der svarer til et dansk gymnasium, 17 % i folkeskolen, mens den resterende del på 11 % har markeret andre skoleformer, herunder har enkelte eksplicit skrevet erhvervsskole, som deres skoleform under udvekslingsopholdet.

68 % af de unge har modtaget et bevis som afslutning på deres skolegang under opholdet, men kun 4 % har markeret at have haft en særlig aftale med deres danske uddannelsesinstitution efter opholdet. Der er ikke et krav ifølge ordningen at få overført merit fra opholdet, men det er dog bemærkelsesværdigt få, der reelt har fået en aftale med deres uddannelsesinstitution om at få overført/godkendt hele eller en del af deres ophold.

Elevernes udbytte

I spørgeskemaet var der tre spørgsmål uden faste svarkategorier, hvor de unge blev bedt om at beskrive deres faglige, personlige og sproglige udbytte af opholdet.

Fagligt udbytte

Størstedelen af de unge der har beskrevet deres faglige udbytte har kommenteret at det har været spændende at opleve nye fag, som de endnu ikke havde mødt i det danske uddannelsessystem. Der nævnes bl.a. commercial business, governance, marketing, psykologi, filosofi og kunst-historie. Desuden kommenterer flere, som har været i USA, at det amerikanske test-system har betydet at de har været nødvendigt at læse op og enkelte kommenterer at de "endelig" har forstået et fag, som de tidligere har haft svært ved, bl.a. matematik og fysik.

Mange beretter om de store muligheder de har haft for at afprøve forskellige nye sportsaktiviteter eller udnytte deres kreative sider, som en del af deres skoledag. En skriver: "(...)Derudover var det en rigtig god oplevelse at deltage i sportsgrene som Lacrosse og softball. Drama, korsang og klatring var også gode udfordringer med dygtige undervisere."

Metodemæssigt har det betydet meget at være i systemer med tests og nye krav. Det har krævet større selv disciplin og for nogle en ny måde at arbejde med hjemmearbejde på. Dette bliver bl.a. nævnt af unge, der har været i USA, Mexico og Frankrig. En af de unge beskriver det på følgende måde: "(...) Rent fagmæssigt kan jeg specielt mærke at jeg er blevet langt mere kompetent til at skrive notater og forberede mig til timerne. "

Nogle unge refererer til at de har fået mulighed for at afprøve nogle af deres fremtidsdrømme, f.eks. ved at have fungeret som hjælpelærer i en specialklasse efter skoletiden. En af de unge beskriver at "(...) jeg har altid haft en drøm om at blive designer – som nu er blevet meget bekræftet. Jeg kom til at gå på den perfekte skole for design, og jeg kunne ikke have ønsket mig mere af skolen!" Andre konstaterer: "Det har fået mig til at fortsætte min uddannelse" – og "Har fundet ud af hvilken uddannelse jeg vil optages på".

Enkelte konstaterer at uddannelsesniveaue (specielt i USA) har været på niveau med det de havde oplevet i Danmark, andre konstaterer at den sproglige udfordring betød, at det var svært at følge med i det faglige indhold.

De unges faglige læring varierer således meget afhængigt af det pågældende land, den enkelte skole og de unges faglige niveau forud for opholdet. En enkelt

skriver med stor jubel "Erfaringsmæssigt stort udbytte, som har hjulpet mig til at blive optaget på gymnasiet."

Sprogligt udbytte

Langt størstedelen af besvarelserne handler om at de unge har fået styrket deres engelskkundskaber til at blive flydende såvel mundtligt som skriftligt. Andre sprog kommer dog også med i betragtning, herunder spansk, portugisisk, fransk og japansk. Derudover har nogle unge haft den ekstra udfordring der ligger i et mere lokalt sprog, som catalansk, kantonnesisk, maori, afrikaans og zulu.

Udover påvirkningen fra værtsfamilien og skolen har flere refereret til de nye venner som de har fået fra hele verden. Dette har betydet at de har lært flere sprog, når de har været sammen til arrangementer, bl.a. bliver tysk nævnt som et sprog der er blevet styrket på den facon.

De unge bliver ofte udfordret i nye miljøer til at berette om deres baggrund i større eller mindre forsamlinger. Flere beretter hvordan de er blevet styrket i deres præsentationsevner ved at skulle fortælle om deres egen baggrund. Det synes at have været en stor udfordring for de fleste, ikke mindst når det samtidig har skullet foregå på et fremmedsprog.

En refererer til sine nyerhvervede sprogkundskaber: "Meget bedre sprogligt, og det er helt sikkert noget der kan gavne mig i fremtiden! Specielt på den nye skole jeg er startet – IBB HHX på Niels Brock, hvor alle mine fag er på engelsk!". En anden beskriver oplevelsen: "(...) Det er fantastisk at have haft muligheden for at lære et andet sprog at kende så intenst.(...)"

En enkelt beskriver hvordan det har været en ekstra chance for at lære sprog: "(...) Jeg bærer høreapparater, og har derfor aldrig været god til at udtale sprog, men efter fem måneder var mit ordforråd bare i orden og udtalelsen var fin."

Personligt udbytte

Langt de fleste beskriver bl.a. deres personlige udbytte som en proces hvor der er blevet modnet og har fået styrket deres selvtillid gennem de udfordringer de har mødt under opholdet. De har fået et større overskud til andre mennesker og har oftest oplevet at blive mere tolerante. En beskriver det: "Jeg er blevet meget bedre til at kommunikere med mennesker, jeg ikke kender. Jeg er også blevet bedre til at tackle fremmede situationer. Og jeg accepterer også nu at alle folk ikke gør som jeg." En anden skriver: "Før jeg tog af sted var jeg en bange, usikker, gene-

ret og indadvendt ung pige, men jeg udviklede mig virkelig under året i USA. Fik lært at udtrykke tanker, følelser og meninger. Lærte mig selv at kende bedre og mødte min selvsikkerhed (...)

Flere har kommenteret de udfordringer de har mødt, som ikke altid har været nemme at komme igennem. I nogle tilfælde har de fået hjælp fra lokale kontaktpersoner og andre gange har de selv måttet gennemleve krisen. Flere af de unge, der har beskrevet deres kriser beskriver samtidig hvordan de er blevet styrket af disse. En skriver: "Har lært hvordan man tackler kriser, virker mere selvsikker, og giver lige de sidste 10 procent af mig selv". En anden beskriver det sådan: "I løbet af opholdet var det som om jeg meget hurtigt blev voksen, lærte at tage vare på mig selv, og blev meget selvstændig. Dette pga. de hårde perioder, hvor jeg følte mig alene."

Flere beskriver hvorledes de igennem deres oplevelser har fået venner for livet, som vil få betydning for dem igennem livet. En skriver: (...)føler nu, at jeg har fået en ekstra familie, som jeg vil holde kontakt med resten af livet!" En anden skriver: "Desuden har jeg fået mange venner fra Japan og andre dele af verden – bl.a. Rusland, Mexico, USA, Australien med flere. Disse kontakter vil gøre det muligt for mig at rejse rundt i verden og opleve den på mere nært hold(...)"

Samtidig med at de unge beskriver deres værtsland som deres fremtidige andet hjemland, understreger de den øgede indsigt følelse af at være dansker, f.eks. ved denne beskrivelse: "(...)Men, det at være dansker er meget specielt, noget jeg ikke vil bytte væk for alverdens gods og guld. Man lærer at værdsætte sine rødder (...)"

Nogle af de unge beskriver hvordan de føler sig bedre forberedt til at gå videre i uddannelsessystemet efter deres oplevelse: "Jeg har modnet mig så meget og virkelig opnået det jeg synes jeg manglede før min afrejse for at kunne fortsætte min uddannelse". En anden skriver: "(...) for et år siden ville jeg slet ikke have overvejet at tage til Spanien i praktik som kok, men det er planerne nu(...)"